

قصه‌ها پلی از خیال تا واقعیت (گریزی به نقش کتابداران با استفاده از قصه‌ها در آموزش

مهارت‌های زندگی به کودکان و نوجوانان)

حدیث باقریان^۱، امین زارع^۲، افسانه جعفری^۳

۱. دانشجوی دکتری علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه تهران، دانشکده مدیریت، تهران، ایران. (نویسنده مسئول).

۲. استادیار رشته علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی، کرمانشاه، ایران.

۳. کارشناسی ارشد علم اطلاعات و دانش‌شناسی، دانشگاه رازی، دانشکده علوم اجتماعی، کرمانشاه، ایران

فصلنامه راهبردهای نو در روان‌شناسی و علوم تربیتی، دوره سوم، شماره یازدهم، پاییز ۱۴۰۰، صفحات ۱۴۲-۱۲۷

چکیده

قصه‌گویی از دیرباز به‌عنوان روشی غیرمستقیم جهت سرگرم‌کنندگی و همچنین آموزش برخی مهارت‌ها به کودک به کار می‌رفتند. قصه‌ها می‌توانند به‌راحتی حس خیال‌پردازی را در کودک تقویت کنند و با ایجاد سؤال در ذهن، به وی آموزش می‌دهد که حوادث را به هم بچسباند و واقعیت‌ها را کشف کند. این پژوهش به دلیل ناآشنایی بسیاری افراد با ویژگی خاص اثرگذاری قصه‌ها، در پی تبیین ارزش کتاب‌های قصه و نقش آن در پرورش روان کودک و همچنین استفاده از شیوه‌های مختلف بازگو کردن قصه به‌عنوان روشی جذاب در ایجاد علاقه بیشتر کودکان به مطالعه توسط کتابداران در راستای اهداف کتابخانه‌های عمومی است. این پژوهش به‌واسطه مروری نظام‌مند، با استفاده از روش کتابخانه‌ای به‌صورت جمع‌بندی با تکیه بر متون و منابع معتبر و نیز مشورت با اساتید حوزه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و روانشناسی، نتیجه‌گیری پژوهشگران و نویسندگان را در قالبی واحد و در سه بخش بیان کرده است: بخش اول به بیان تعاریفی از مفاهیم مرتبط با قصه پرداخته‌شده، در بخش دوم: از انواع تأثیرات بیان کتب قصه سخن به میان آمده است و در بخش سوم نیز ضمن تبیین نقش تأثیرگذار کتابداران در ترویج فرهنگ مطالعه، به بحث و نتیجه‌گیری و سپس ارائه پیشنهاداتی در این زمینه پرداخته‌شده است. نتایج نشان داد که قصه‌گویی توسط کتابداران می‌تواند در ارتقای انواع مهارت‌های اجتماعی و اخلاقی و همچنین علاقه‌مند کردن کودک به مطالعه و جذب آن‌ها به محیط کتابخانه نقش بسزایی داشته باشد. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان از روش قصه‌گویی به‌عنوان شیوه‌ای جذاب و متناسب با سن و روحیه کودک، علاوه بر علاقه‌مند کردن وی به مطالعه از انواع اثرات آموزشی و تربیتی آن بهره برد؛ لذا استفاده هر چه بیشتر این روش توسط مؤسسات آموزشی، بخصوص کتابخانه‌ها و کانون‌های پرورش فکری کودکان و نوجوانان پیشنهاد می‌گردد و نباید مورد غفلت آنان قرار گیرد و همواره در زمره فعالیت‌های ثابت جنبی این مکان‌ها قرار داشته باشد.

واژه‌های کلیدی: قصه، قصه‌گویی، قصه‌خوانی، کتاب‌درمانی، مهارت‌های اجتماعی.